

Transelectrica®

Societate Administrată în Sistem Dualist

Către: ADUNAREA GENERALĂ A ACȚIONARILOR

Compania Națională de Transport al Energiei Electrice
Transelectrica SA - Punct de lucru: Str. Olteni, nr. 2-4, C.P. 030786, București
România, Număr înregistrare Oficial Registrului Comerțului J40/8060/2000,
Cod Unic de înregistrare 13328043 Telefon +4021 303 56 11, Fax +4021 303 56 10
Capital subscris și vărsat: 733.031.420 Lei
www.transelectrica.ro

Nr.13563/23.03.2022

Raportul Comitetului de Audit
din cadrul Consiliului de Supraveghere al CNTEE "Transelectrica" S.A. (TEL) aferent anului 2021
asupra sistemelor de control intern și de gestiune a riscurilor semnificative ale Companiei

În conformitate cu atribuțiile sale statutare, Consiliul de Supraveghere (CS) are rolul esențial de a controla permanent modul în care Directoratul conduce Compania, precum și rolul de a verifica activitatea desfășurată în numele și pe seama Companiei. Prin urmare, CS are dreptul și îndatorirea să stabilească modalitățile de control și de verificare pe care le consideră necesare în vederea îndeplinirii activităților sale de supraveghere și de raportare cu privire la activitatea desfășurată către acționari în întrunirile Adunărilor generale ale acționarilor (AGA).

Toți cei șapte membri ai Consiliului de Supraveghere au completat și depus declarații de independență.

Comitetul de Audit din cadrul Consiliului de Supraveghere (CS) al CNTEE Transelectrica SA, constituit în baza Actului Constitutiv al CNTEE "Transelectrica" SA, actualizat în data de 21 decembrie 2020 prin HAGEA nr. 12/21.12.2020, și-a desfășurat activitatea în conformitate cu prevederile legale în materie. Comitetul de Audit asistă CS-ul în îndeplinirea responsabilităților sale în domeniul raportării financiare, al controlului intern și acela al administrării riscului. Comitetul înaintează CS-ului, în mod regulat sau ori de câte ori este necesar, rapoarte asupra activității lui.

Membrii Comitetului de Audit sunt nominalizați dintre membrii CS (care la rândul lor sunt numiți de către AGA). Componența actuală a acestuia este următoarea: Victor Florin DUMITRIU – Președinte, Mihaela POPESCU – membru, Adina-Loredana DOGARU-TULICA – membru, Marius Vasile MORARIU – membru.

Pe parcursul anului 2021, Comitetul de audit, întrunit în 5 ședințe plenare, a analizat procesul de raportare financiară și de management, precum și planul financiar și procesul de elaborare a situațiilor financiare anuale separate și consolidate. În cadrul întrunirilor au fost analizate și verificate datele și informațiile incluse în următoarele documente:

- Programul anual de investiții al CNTEE Transelectrica SA pe anul 2021 și a cheltuielilor de investiții pentru anii 2022 și 2023;
- Bugetul de venituri și cheltuieli pe anul 2021 și estimări pentru anii 2022-2023;
- Realizarea Planului misiunilor de audit 2020 și stadiul implementării recomandărilor rezultate în urma misiunilor de audit din 2020;
- Planul misiunilor de audit public intern 2021;
- Situațiile Financiare Separate Preliminare la data și pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2020 (Neauditate);
- Situațiile Financiare separate și consolidate pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2020;
- Raportul auditorului financiar asupra Situațiilor Financiare încheiate la data de 31 decembrie 2020;
- Raportul anual asupra situațiilor financiare consolidate ale Transelectrica pentru anul 2020;
- Raportul anual al Directoratului asupra activității Companiei în anul 2020, întocmit în conformitate cu prevederile art. 65 din legea nr. 24/2017 privind emitenții de instrumente financiare și operațiuni de piață și Regulamentului Autorității de Supraveghere Financiară nr.5/2018 privind emitenții de instrumente financiare și operațiuni de piață;
- Situațiile financiare interimare separate simplificate la data și pentru perioada de trei luni încheiată la data de 31 martie 2021;

- Situațiile financiare separate simplificate ale CNTEE "Transelectrica" SA la data și pentru perioada de 6 luni încheiată la data de 30 iunie 2021;
- Raportul semestrial I 2021 privind activitatea economico-financiară a CNTEE "Transelectrica" SA (întocmit conform cerințelor pieței de capital);
- Situația misiunilor de Audit public intern desfășurate în anul 2021;
- Situațiile financiare separate simplificate la data și pentru perioada de 9 luni încheiată la 30 septembrie 2021;
- Raportul trimestrial (ASF) privind activitatea economico-financiară a CNTEE "Transelectrica" SA conform cerințelor pieței de capital la 30.09.2021;

În cadrul ședințelor, membrii Comitetului de audit din cadrul CS au luat act de următoarele documente:

- Raportul de activitate al Directoratului aferent trim. IV 2020;
- Situația economică preliminară pe primele două luni ale anului 2021;
- Raportul auditorului independent pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2020;
- Repartizarea profitului net la 31.12.2020;
- Raportul de Sustenabilitate pentru anul 2020;
- Raportul non financiar consolidat 2020;
- Raportul de activitate al Directoratului privind rezultatele trimestriale pentru trimestrul I al anului 2021 (întocmit conform prevederilor OUG nr. 109/2011);
- Raportul trimestrial privind activitatea economico-financiară a CNTEE Transelectrica SA pentru trimestrul I al anului 2021 (întocmit conform cerințelor pieței de capital);
- Raportul de activitate al Directoratului privind rezultatele trimestriale pentru trimestrul II al anului 2021 (întocmit conform prevederilor OUG nr. 109/2011);
- Raportul de activitate al Directoratului privind rezultatele trimestriale pentru trimestrul III al anului 2021 (întocmit conform prevederilor OUG nr. 109/2011);
- Raportul privind activitatea de Audit Public Intern aferent anului 2021 desfășurat la nivelul TEL precum și al filialelor acesteia;
- Diverse.

Totodată, în anul 2021, Comitetul de audit din cadrul Consiliului de Supraveghere a participat la întocmirea și definitivarea:

- Raportului Comitetului de Audit aferent anului 2020 asupra sistemelor de control intern și de gestiune a riscurilor semnificative din cadrul TEL, întocmit în baza prevederilor Codului de Guvernanta Corporativă al Bursei de Valori București (material al AGOA aferent ședinței din data de 28.04.2021);
- Raportului semestriului II 2021 al CS asupra activității de administrare, întocmit conform OUG 109/2011, prezentat acționarilor în ședința ordinară din data de 28.09.2021;

Pe parcursul anului 2021, Comitetul de Audit a fost informat cu privire la Planul acțiunilor de audit (intern) aferent 2021 și i-au fost comunicate toate Rapoartele de audit întocmite în anul 2021.

În continuarea celor prezentate anterior, prezentăm, în cele ce urmează acționarilor, o scurtă informare asupra sistemelor de control intern și de gestiune a riscurilor semnificative ale Companiei:

I. Raport privind activitatea aferentă anului 2021 desfășurată de structura de Audit Public Intern (API) din cadrul CNTEE "Transelectrica" S.A. precum și al filialelor acesteia

Raportul de activitate prezintă modul de organizare și desfășurare a activității de audit public intern la nivelul Companiei Naționale de Transport al Energiei Electrice „Transelectrica” SA (CNTEE "Transelectrica" S.A.) cât și din cadrul filialelor acesteia (Societatea pentru Servicii de Mentenanță a Rețelei Electrice de Transport "SMART" – S.A, Societatea Operatorul Pieței de Energie Electrică "OPCOM" – S.A , Societatea "FORMENERG" – S.A. Societatea pentru Servicii de Telecomunicații și Tehnologia Informației în Rețele Electrice de Transport "TELETRANS" – S.A., Societatea „ICEMENERG – SERVICE” – S.A. La nivelul acestora, situația înființării funcției de audit public intern este următoarea:

1. trei filiale au înființat audit public intern structură proprie, cu acceptul CNTEE "Transelectrica" S.A;

2. două filiale audit intern prin asigurarea acestei funcții de către organul ierarhic superior. Auditul intern este asigurat de către CNTEE "Transelectrica" S.A. pentru filialele FORMENERG și ICEMENERG SERVICE S.A. În cursul anului 2021, activitatea de audit public intern s-a desfășurat prin structura de audit public intern (API) din cadrul CNTEE "Transelectrica" S.A., cu respectarea cerințelor minime de raportare solicitate de UCAAPI (**Unitatea Centrală de Armonizare pentru Auditul Public Intern**) în cadrul formatului standard al raportului anual anului în curs.

I.1. Planificarea activității de audit public intern

Planul anual a fost stabilit în baza „Planului multianual de audit public intern al CNTEE "Transelectrica" S.A.” aprobat și a analizei riscurilor, ținând cont de anumite priorități apărute ca urmare a misiunilor de audit anterioare, sau a unor solicitări din partea membrilor Directoratului. Planul misiunilor de audit public intern pe anul 2021 a cuprins un număr de 30 misiuni de asigurare (una la filiala FORMENERG, două în Executivul Companiei și 27 în unitățile teritoriale de transport ale acesteia) și o misiune de evaluare (la filiala TELETRANS).

I.2. Misiunile de audit public intern realizate

În anul 2021 la nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A. au fost finalizate:

- ✓ 25 misiuni de audit de asigurare planificate, ce au vizat următoarele domenii:
 - financiar - contabil: șase misiuni efectuate în unitățile teritoriale de transport;
 - funcții specifice: o misiune efectuată în filiala FORMENERG, două misiuni efectuate în Executivul Companiei și 16 misiuni efectuate în unitățile teritoriale de transport;
- ✓ o misiune de evaluare.

Nu toate misiunile planificate au fost finalizate la termen (avizate de către Directorat), din motive obiective, respectiv, schimbări organizatorice, reprogramarea a trei misiuni de audit public intern și solicitarea unei ședințe de conciliere. Ca urmare, planul a fost îndeplinit în proporție de 83,3%.

În anul 2021 nu au fost efectuate misiuni de consiliere și nici misiuni de audit ad-hoc.

I.3. Situația actuală a auditului public intern

La nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A. structura de audit public intern înființată este și funcțională.

La nivelul celor cinci filiale care au înființat audit public intern, funcționarea acestuia are următoarele caracteristici:

- ✓ La patru entități auditul public intern funcționează:
 - la trei entități (SMART, OPCOM, TELETRANS) prin structură proprie;
 - la o entitate (FORMENERG) prin organul ierarhic superior;
- ✓ La o entitate (ICEMENERG SERVICE) auditul public intern nu funcționează, deși este înființat prin organul ierarhic superior. Societatea ICEMENERG SERVICE se află în procedură de faliment, în ultimii ani nu au mai fost realizate misiuni de audit public intern, aceasta fiind cauza nefuncționării auditului public intern furnizat de organul ierarhic superior.

I.3.1. Raportarea activității de audit public intern

Dintre cele cinci filiale (entități subordonate) ale Companiei trei entități (SMART, OPCOM și TELETRANS) au înființat audit public intern prin structură proprie cu acceptul CNTEE "Transelectrica" S.A.. Filialele FORMENERG a înființat auditul public intern prin organul ierarhic superior.

Auditul public intern funcționează prin structură proprie la toate cele trei filiale. Cele trei entități subordonate au astfel obligația de a emite și comunica către CNTEE "Transelectrica" S.A. raportul anual de activitate privind funcția de audit public intern.

I.3.2. Independența structurii de audit public intern și obiectivitatea auditorilor

Independența este atributul funcției de audit public intern în timp ce obiectivitatea este apanajul auditorilor publici interni. Astfel, pentru păstrarea independenței structurii de audit public intern sunt respectate următoarele criterii:

- ✓ funcția de audit public intern trebuie să raporteze direct managementului superior al organizației;
- ✓ numirea și destituirea managementului funcției de audit public intern respectiv a auditorilor publici interni trebuie să fie supuse procesului de avizare, conform legii, iar pentru menținerea obiectivității auditorilor publici interni sunt respectate următoarele criterii:
 - ✓ Auditorii publici interni nu trebuie implicați în activitățile pe care ulterior le pot audita;
 - ✓ Auditorii publici interni trebuie să-și declare independența în cadrul misiunilor de audit public intern și de evaluare efectuate.

Aceste aspecte se regăsesc în baza legală actuală, respectiv Legea nr. 672/2002, republicată cu modificările și completările ulterioare și HG nr. 1086/2013. De asemenea, aspecte similare se regăsesc în practica internațională de audit intern stipulată în Standardele Internaționale de Practică Profesională în Auditul intern (IPPF) emise de către Institutul Auditorilor Interni (Standardele de la 1100 la 1130).

❖ <u>La nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A.</u>		
Conform Structurii Organizatorice și Funcționale valabilă de la data de 01.07.2021, aprobată prin Hotărârea Directoratului nr. 75/01.07.2021, structura Audit Public Intern (API) este subordonată Directoratului Companiei. În cursul anului 2021 nu au existat situații de numire sau de destituire a conducerii structurii de audit public intern și nici de revocare a auditorilor interni. În cursul anului de raportare a fost numit un auditor intern. Numirea acestuia s-a realizat cu respectarea reglementărilor în vigoare referitoare la numirea/revocarea auditorilor interni. În anul 2021 structura de Audit Public Intern nu a fost implicată în exercitarea activităților auditabile. Totodată, în anul 2021 toți auditorii interni au completat „Declarația de independență” pentru fiecare misiune de audit public intern la care au participat. Nu au fost constatate probleme în urma completării acestor declarații.		
❖ <u>La nivelul filialelor CNTEE "Transelectrica" S.A</u> Din rapoartele anuale de activitate emise de un număr de trei structuri de audit public intern funcționale, au rezultat următoarele informații:		
Referitor la poziția structurii de audit public intern:		
Filiala	OPCOM	Biroul Audit Intern se regăsește în subordinea directă a directorului general al OPCOM S.A..
	SMART	Din punct de vedere funcțional poziția Serviciului Audit Intern se află în directă subordonare a Directorului General al societății exercitând o funcție distinctă și independentă de activitățile societății.
	TELETRANS	Structura de audit intern din cadrul S.S.T.T.I.R.E.T. „Teletrans” S.A., conform organigramei în vigoare aprobată, este subordonată direct Directorului General al Societății.
Referitor la aplicarea și respectarea procedurii de numire/destituire a conducătorului structurii de audit public intern în cursul anului 2021:		
Filiala	OPCOM	La nivelul Biroului Audit Intern este nominalizat șeful structurii, acesta fiind avizat de către structura de audit public intern ierarhic superioară, conform avizului nr. 40768/07.10.2020.
	SMART	În anul 2021 au avut loc numiri la nivelul managementului funcției de audit intern, postul de șef Serviciu audit intern fiind ocupat prin concurs.
	TELETRANS	Nu a fost cazul în anul de raportare.
Referitor la aplicarea și respectarea procedurii de numire/revocare a auditorilor publici interni în cursul anului 2021		

Filiala	OPCOM	În cadrul structurii de audit public intern își desfășoară activitatea și are atribuții în ceea ce privește activitatea de audit public intern, un salariat cu funcția de specialist II.
	SMART	În anul 2021, numirea și avizarea șefului serviciului de audit intern și a auditorului intern s-au realizat cu respectarea prevederilor legale referitoare la emiterea avizului de către structura de Audit public intern din cadrul Companiei
	TELETRANS	În cursul anului de raportare 2021 a fost numit în funcția de auditor intern un jurist transferat din cadrul Departamentului Juridic și Contencios în cadrul Compartimentului Audit Public Intern
Obiectivitatea auditorilor interni în cadrul filialelor:		
Filiala	OPCOM	În anul 2021, structura de audit public intern nu a fost implicată în exercitarea activităților din sfera auditabilă la nivelul societății. Pentru fiecare din misiunile de audit public intern efectuate în anul 2021, personalul cu atribuții în realizarea acestora a întocmit declarațiile de independență corespunzătoare, conform metodologiei auditului public intern. Nu au existat incompatibilități în ceea ce privește completarea acestor documente și nici pe parcursul realizării misiunilor de audit public intern nu au apărut posibile incompatibilități.
	SMART	Serviciul Audit Intern nu a fost implicat în anul 2021 în activități din sfera auditabilă. Declarațiile de independență sunt completate de auditorii interni la declanșarea fiecărei misiuni de audit intern. În anul 2021 nu au fost constatate probleme în urma completării declarațiilor de independență.
	TELETRANS	Auditorii interni din cadrul Compartimentului Audit Intern nu au fost implicați, în anul 2021, în exercitarea activităților auditabile. Managementul filialei nu a implicat auditul intern în exercitarea unor activități ce au făcut parte, în anul 2021, din sfera auditabilă. Declarația de independență este completată de auditori cu ocazia fiecărei misiuni de audit intern. În cursul anului 2021, nu au fost constatate probleme în urma completării declarațiilor.

I.3.3. Asigurarea cadrului metodologic și procedural

Cadrul metodologic și procedural aferent activității de audit public intern se referă la aspecte care sunt de natură a asigura buna desfășurare a acestei activități, prin prisma metodologiilor și a procedurilor aplicabile, luând în calcul și aplicarea și respectarea codului de conduită etică al auditorului public intern. Referitor la procedurarea activităților din cadrul structurii de audit public intern, acestea sunt supuse și ele emiterii de proceduri de sistem sau operaționale, după caz. Având în vedere acest lucru, este necesar ca structurile de audit public intern să analizeze și să decidă câte dintre activitățile derulate trebuie să fie procedurate (adică să se emită o procedură scrisă pentru acea activitate). În acest context gradul de procedurare poate varia de la o entitate la alta, în funcție de judecata profesională aplicată. De asemenea, pentru activitățile procedurabile, se va stabili care este gradul de emiterie a procedurilor. În mod firesc ținta este de 100%, urmărindu-se apropierea cât mai mult de acest scor.

I.3.4. Existența procedurilor scrise specifice activității de audit public intern

- ❖ La nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A. La nivelul structurii de audit public intern a fost identificată o activitate, respectiv cea de „audit public intern”, care a fost procedurată. Procedura internă a fost actualizată în cursul anului 2021. Prin urmare, pentru o activitate procedurabilă identificată a fost emisă o procedură scrisă, ceea ce reprezintă un grad de emiterie al procedurilor de 100%.
- ❖ La nivelul filialelor Companiei – toate cele trei filiale care au înființat funcția de audit public intern prin structură proprie au primit acordul CNTEE "Transelectrica", S.A. pentru emiterea normelor proprii. Astfel, la nivelul structurilor de audit public intern din cadrul filialelor au fost identificate activități procedurabile, după cum urmează:
 1. OPCOM: au fost identificate un număr de 4 activități principale, acestea fiind considerate procedurabile:

- ✓ Elaborarea și actualizarea Normelor metodologice specifice activității de audit public intern și a Cartei auditului intern la nivelul OPCOM;
- ✓ Elaborarea planului multianual și anual de audit public intern la nivelul OPCOM;
- ✓ Efectuarea misiunilor de audit public intern de asigurare și consiliere la nivelul OPCOM;
- ✓ Realizarea raportărilor periodice către părțile/entitățile interesate în ceea ce privește activitatea de audit public intern de la nivelul OPCOM.

La nivelul Biroului Audit Intern au fost realizate și sunt puse în aplicare un număr de 4 proceduri scrise, conform celor mai sus menționate, ceea ce reprezintă un grad de emitere al procedurilor de 100%.

2. SMART: În cadrul Serviciului Audit Intern există procedura operațională Audit Public Intern.
3. TELETRANS: La nivelul structurii de audit public intern au fost identificate activitățile procedurabile pentru care a fost elaborată o singură procedură. Activitățile cuprinse în procedură și stabilite ca fiind procedurabile sunt următoarele:
 - ✓ Organizarea activității de audit intern;
 - ✓ Numirea/destituirea șefului CAI – Teletrans și a auditorilor interni;
 - ✓ Desfășurarea auditului intern;
 - ✓ Asigurarea și îmbunătățirea calității auditului intern;
 - ✓ Planificarea activității de audit public intern;
 - ✓ Metodologia desfășurării unei misiuni de audit public intern de regularitate/conformitate;
 - ✓ Derularea unei misiuni de audit public intern de regularitate/conformitate;
 - ✓ Derularea misiunilor de audit intern al performanței;
 - ✓ Derularea misiunilor de audit intern de sistem;
 - ✓ Misiunea de consiliere. Derularea misiunilor de consiliere formalizate;
 - ✓ Raportarea activității de audit public intern. Raport anual de audit intern.

Pentru toate activitățile procedurabile a fost emisă o procedură scrisă, ceea ce reprezintă un grad de emitere al procedurilor de 100%. Procedura operațională a fost actualizată în noiembrie 2020.

1.3.5. Asigurarea și îmbunătățirea calității activității de audit public intern

Elaborarea și actualizarea Programului de Asigurare și Îmbunătățire a Calității (PAIC)

În conformitate cu prevederile punctului 2.3.7. din anexa nr. 1 la HG nr. 1086/2013, la nivelul structurii de audit public intern se elaborează un Program de asigurare și îmbunătățire a calității (PAIC) sub toate aspectele auditului public intern, care să permită un control continuu al eficacității acestuia. Cu ajutorul acestui proces se:

- ✓ asigură că activitatea se desfășoară în conformitate cu normele, instrucțiunile și Codul privind conduita etică a auditorului public intern,
- ✓ contribuie la îmbunătățirea activității structurii de audit public intern,
- ✓ exprimă concluzii cu privire la calitatea activității de audit public intern,
- ✓ efectuează recomandări pentru implementarea unor îmbunătățiri corespunzătoare a acestei activități și
- ✓ permite o evaluare a:
 - conformității cu baza legală în vigoare;
 - contribuției auditului public intern la procesele de guvernanță, management al riscurilor și controlul organizației;
 - acoperirea integrală a sferei auditabile;
 - respectarea legilor, reglementărilor și procedurilor pe care activitatea de audit public intern trebuie să le respecte;
 - riscurile care afectează funcționarea auditului public intern.

Cu ajutorul acestui proces, evaluarea externă ar trebui să devină efectiv o oportunitate de a obține noi idei de la evaluator sau de la echipa de evaluare, cu privire la modalitățile de îmbunătățire a calității generale a auditului public intern, a eficienței și a eficacității.

La nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A.

Ultima actualizare a PAIC a fost realizată în data de 10.12.2020 la nivelul structurii de audit public intern din cadrul Companiei.

❖ La nivelul filialelor CNTEE "Transelectrica" S.A.

Din rapoartele anuale de activitate emise de un număr de trei structuri de audit public intern funcționale, au rezultat următoarele informații:

1. La nivelul structurii de audit public intern din cadrul OPCOM este aplicabilă varianta elaborată în anul 2020 a Programului de asigurare și îmbunătățire a calității activității de audit public intern și conține planul de acțiune pentru perioada 2020 – 2022.
2. La nivelul Serviciului Audit Intern din cadrul SMART s-a emis PAIC în anul 2021.
3. La nivelul structurii de audit public intern din cadrul Teletrans s-a emis PAIC în 2015, ce a fost actualizat periodic. Ultima actualizare a documentului a fost realizată în martie 2021.

I.3.6. Realizarea evaluării externe

Complementar PAIC, calitatea funcției de audit public intern se poate îmbunătăți prin evaluările externe. Aceste evaluări trebuie efectuate la fiecare cinci ani, conform cerințelor legislației naționale, dar și standardelor internaționale de audit intern emise de către Institutul Auditorilor Interni. Obiectivul evaluării externe este de a evalua activitatea de audit public intern din punct de vedere al conformității cu definiția auditului intern, cu cerințele codului de conduită etică și cu prevederile legislației naționale în domeniu. Evaluările externe se pot concentra, de asemenea, pe identificarea oportunităților de îmbunătățire a funcției de audit public intern, oferind sugestii pentru a îmbunătăți eficacitatea acestei activități și promovând idei pentru a spori imaginea și credibilitatea funcției de audit public intern.

❖ La nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A.

În anul 2021, structura de Audit Public Intern a fost evaluată de către Compartimentul Audit Public Intern din cadrul SGG, organul ierarhic superior.

❖ La nivelul filialelor CNTEE "Transelectrica" S.A.

La nivelul entităților subordonate, din rapoartele anuale de activitate emise de un număr de trei structuri de audit public intern funcționale, a rezultat faptul că, în anul 2021: Teletrans a fost evaluată de către Transelectrica. Toate cele trei filiale au fost evaluate de organul ierarhic superior, Curtea de Conturi, sau alte entități. În ceea ce privește evaluarea la fiecare cinci ani a activității de audit public intern, în ultimii cinci ani, nu au fost evaluate structurile de audit intern funcționale.

I.3.7. Resursele umane alocate auditului intern

Într-un moment în care se pune accent sporit pe responsabilitatea organizațională, pe îmbunătățirea controlului intern, pe managementul riscurilor și pe guvernarea corporativă, ar trebui să se pună tot mai mult accent și pe structurile de audit public intern.

Pentru a-și îndeplini obiectivele, este important ca structura de audit intern¹ să aibă acces la resurse umane care să posede abilitățile necesare în acest scop.

- ❖ La nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A. – potrivit organigramei, la 31 decembrie 2021, structura de audit public intern avea toate posturile ocupate.
- ❖ La nivelul filialelor CNTEE "Transelectrica" S.A., la data de 31 decembrie 2021, structurile de audit public intern aveau alocate un număr de trei posturi de conducere, toate fiind ocupate și 3 posturi de execuție. În posturile de execuție ocupate, sunt încadrate persoane care lucrează efectiv pentru structura de audit public intern.

I.3.8 Structura personalului și pregătirea profesională la data de 31 decembrie 2021

La analiza structurii personalului au fost luate în calcul următoarele criterii: experiența în auditul public intern, domeniul studiilor de specialitate, limbi străine vorbite, certificări naționale și internaționale deținute precum și calitatea de

¹ Existența unui număr minim de personal în cadrul structurii de audit public intern este un aspect foarte important, din următoarele considerente:

- art. 2 lit.(f) din Legea nr. 672/2002, republicată, cu modificările și completările ulterioare specifică faptul că o structură de audit public intern poate fi înființată cu minim 2 posturi cu normă întreagă. Prin urmare orice structură de audit public intern ar trebui să respecte această prevedere legală, având alocate minim 2 posturi de auditor public intern cu normă întreagă.
- întreaga metodologie de audit public intern specificată în cadrul HG nr. 1086/2013, face referire la existența unei echipe de audit public intern care trebuie să includă un supervisor al misiunilor. Prin urmare orice structură de audit public intern ar trebui să respecte aceste cerințe, având nevoie de minim 2 posturi cu normă întreagă care să fie și ocupate.

membru în organizații profesionale naționale și internaționale. Toate aceste elemente, alături de pregătirea profesională a personalului, contribuie la o analiză calitativă a resursei umane, factor extrem de important în derularea activității de audit public intern.

❖ La nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A.

Conform Nomenclatorului prevăzut în Contractul Colectiv de Muncă, toți salariații din cadrul API sunt încadrați în funcția de auditor intern, iar șeful structurii în funcția de Inspector șef. Conform statului de funcții populat, cu valabilitate de la finele anului 2021, în cadrul structurii Audit Public Intern (API) există un inspector șef (cu experiență în auditul public intern mai mare de cinci ani) și opt auditori interni (cu experiență în auditul public intern mai mare de cinci ani). Un auditor intern este membru CAFR și ANEVAR.

❖ La nivelul filialelor CNTEE "Transelectrica" S.A.

1. La nivelul Biroului Audit Intern din cadrul OPCOM își desfășoară activitatea un salariat cu experiență de peste 14 ani în auditul public intern (șeful structurii).
2. În cadrul filialei SMART șeful serviciului audit intern are o cu experiență în auditul public intern din 2019.
3. În cadrul filialei Teletrans persoana de conducere are o experiență în audit intern de până la 3 ani.

În cursul anului de raportare realizarea numărului minim de zile de pregătire prevăzut de cadrul de reglementare pregătirea profesională s-a efectuat, din cauza situației pandemice existente în anul 2021, fiecare salariat CAI a participat la un singur curs de pregătire profesională în domeniul auditului intern și restul orelor prin studiu individual pentru pregătire profesională.

Se constată că datorită studiului individual al fiecărui auditor intern, cerința minimă de pregătire profesională prevăzută de legislația în domeniu (15 zile pe an) a fost îndeplinită.

I.4. Analiza caracterului adecvat al dimensiunii compartimentului de audit public intern

Din interpretarea cumulată a articolelor de lege², rezultă faptul că sfera auditabilă trebuie acoperită integral într-un interval de trei ani, în funcție de riscurile asociate activităților. Astfel, structura de audit public intern este organizată astfel încât dispune de resursele necesare în vederea auditării, într-un interval de trei ani, pe bază de analiză de risc, a tuturor activităților derulate de companie. În concordanță cu reglementările aplicabile, structura de audit public intern este dimensionată (număr de auditori, pe baza volumului de activitate și a mărimii riscurilor asociate), astfel încât asigură auditarea activităților cuprinse în sfera auditului public intern.

❖ La nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A.

Luând în considerare resursa de personal existentă, respectiv un număr de nouă posturi existente și ocupate, gradul de acoperire al sferei auditabile în trei ani este de 53%. În vederea respectării prevederilor legale și acoperirea integrală (100%) a sferei auditabile într-o perioadă de trei ani, structura de audit public intern ar avea nevoie de un număr total de 17 posturi de auditori publici interni ocupate.

❖ La nivelul filialelor³ CNTEE "Transelectrica" S.A.

² Potrivit art. 3 alin. (2) din Legea nr. 672/2002, sfera auditului public intern cuprinde toate activitățile desfășurate în cadrul entităților publice pentru îndeplinirea obiectivelor acestora, inclusiv evaluarea sistemului de control managerial. Conform prevederilor art. 15 alin. (1) din Legea nr. 672/2002, auditul public intern se exercită asupra tuturor activităților desfășurate într-o entitate publică, inclusiv asupra activităților entităților subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea altor entități publice. Conform prevederilor art. 15 alin. (2) din Legea nr. 672/2002, structura de audit public intern auditează, cel puțin o dată la 3 ani, fără a se limita la acestea, următoarele:

- a. activitățile financiare sau cu implicații financiare desfășurate de entitatea publică din momentul constituirii angajamentelor până la utilizarea fondurilor de către beneficiarii finali, inclusiv a fondurilor provenite din finanțare externă;
- b. plățile asumate prin angajamente bugetare și legale, inclusiv din fondurile comunitare;
- c. administrarea patrimoniului, precum și vânzarea, gajarea, concesiunea sau închirierea de bunuri din domeniul privat al statului ori al unităților administrativ-teritoriale;
- d. concesiunea sau închirierea de bunuri din domeniul public al statului ori al unităților administrativ-teritoriale;
- e. constituirea veniturilor publice, respectiv modul de autorizare și stabilire a titlurilor de creanță, precum și a facilităților acordate la încasarea acestora;
- f. alocarea creditelor bugetare;
- g. sistemul contabil și fiabilitatea acestuia;
- h. sistemul de luare a deciziilor;
- i. sistemele de conducere și control, precum și riscurile asociate unor astfel de sisteme;
- j. sistemele informatice.

³ În vederea respectării prevederilor legale și acoperirea integrală (100%) a sferei auditabile într-o perioadă de trei ani, structura de audit intern are nevoie de un număr total de 2 posturi de auditori interni ocupate (1 auditor intern – șef serviciu și 1 auditor intern- post de execuție).

1. OPCOM – un număr de posturi ocupate care exercită activitate de audit public intern, gradul de acoperire al sferei auditabile în 3 ani este de 100 %.
2. SMART – un număr de 2 posturi ocupate, gradul de acoperire al sferei auditabile în 3 ani este de 100%.
3. TELETRANS – un număr de 1 post de conducere și 1 post de execuție, gradul de acoperire al sferei auditabile în 3 ani este de 100%.

I.5. Planificarea activității de audit intern derulată în anul de raportare

În ceea ce privește funcția de audit public intern, activitatea de planificare se realizează multianual, pe o perioadă de 3 ani, dar și anual. Calculul și repartizarea resurselor se realizează doar pe orizontul de timp mai scurt (1 an). Planificarea are la bază evaluarea riscurilor aferente activităților derulate în cadrul Companiei și prioritizarea acestor activități în funcție de scorul de risc. Acest scor de risc este cel ce va determina momentul în care respectiva activitate va fi auditată de către structura de audit public intern. Având în vedere faptul că riscurile asociate activităților sunt generate de mediul economic și social în care activitatea este derulată, apare necesitatea ca riscurile să fie reevaluate periodic, pentru a fi urmărite în dinamica lor. În acest context, planul multianual de audit public intern trebuie actualizat anual, iar acest lucru trebuie să stea la baza elaborării planului anual de audit public intern. De asemenea, pentru realizarea unei analize de risc fundamentate dar și pentru a reduce gradul de subiectivitate al analizei de risc, considerăm necesar utilizarea unor criterii de analiză a riscurilor bine definite, cu explicarea modalității efective de realizare a analizei de risc și de stabilire a punctajului scorului de risc.

❖ La nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A.

Pentru perioada 2017 – 2021 a fost elaborat și aprobat Planul multianual de audit public intern al CNTEE "Transelectrica" S.A. care nu a fost actualizat. Auditorii interni existenți au avut misiuni de audit public intern asupra structurilor organizaționale din Executivul Companiei, a celor opt Unități Teritoriale de Transport și a filialelor unde nu există structură internă de audit. Auditul în filialele OPCOM, SMART și TELETRANS a fost efectuat prin structura proprie, iar personalul API din CNTEE "Transelectrica" S.A. urmând să efectueze evaluarea acestora.

Având în vedere numărul foarte mare și diversitatea activităților desfășurate în cadrul Companiei, comparativ cu resursele umane ale structurii API și calendarul anual disponibil pentru misiunile de audit public intern, precum și de necesitatea efectuării unor misiuni de evaluare în filiale, planul multianual a fost întocmit pentru o perioadă de cinci ani.

Pentru defalcarea pe ani a activităților auditate s-a realizat o ierarhizare a entităților organizaționale, în funcție de importanța și aportul lor în atingerea obiectivelor principale de activitate ale CNTEE "Transelectrica" SA. În cadrul fiecărei structuri s-a procedat la o identificare și ierarhizare a activităților desfășurate, în baza regulamentelor de organizare și funcționare de detaliu și a interviurilor cu conducerea entităților respective. Ierarhizarea a ținut cont și de analiza și evaluarea riscurilor asociate fiecărei activități. Împărțirea pe ani a acestor activități s-a făcut în conformitate cu Standardele Internaționale de Audit și bunele practici stabilite în acest domeniu, având în vedere pe cât posibil și o distribuție echilibrată. Astfel, în fiecare an vor fi auditate cu preponderență activități cu risc mare, dar și cele cu risc mediu și mic. Criteriile de analiză de risc utilizate în cadrul planificării anuale și multianuale sunt următoarele:

- ✓ probabilitatea de apariție a riscului;
- ✓ gravitatea consecințelor evenimentului (nivelul impactului).

❖ La nivelul filialelor⁴ CNTEE "Transelectrica" S.A.

1. OPCOM – Pentru realizarea planificării multianuale au fost dezvoltate criterii specifice. În acest sens criteriile de analiză de risc utilizate în cadrul procesului de planificare s-au avut în vedere următoarele elemente:

- ✓ ponderea riscurilor identificate pentru activitate la nivel de structură;
- ✓ grad acoperire a activităților cu proceduri;
- ✓ modificări metodologice urmare a schimbărilor legislative;
- ✓ ponderea numărului de măsuri de implementat pentru riscurile ce necesită tratare/atenuare.

⁴ În vederea respectării prevederilor legale și acoperirea integrală (100%) a sferei auditabile într-o perioadă de trei ani, structura de audit intern are nevoie de un număr total de 2 posturi de auditori interni ocupate (1 auditor intern – șef serviciu și 1 auditor intern- post de execuție).

2. SMART – Planul multianual de audit intern aferentă perioadei 2019-2021 a fost elaborat în luna decembrie 2021, în acord cu legislația incidentă Planificarea cuprinde misiunile privind auditarea activităților, structurilor, proceselor, proiectelor și operațiunilor desfășurate de filială. Selectarea misiunilor de audit intern s-a făcut în funcție de evaluarea riscului asociat diferitelor activități și operațiuni, având în vedere periodicitatea în auditare o dată la 3 ani, tipurile de audit și resursele de audit disponibile. Elaborarea planului multianual de audit intern s-a realizat prin parcurgerea următoarelor etape:

- a. identificarea activităților desfășurate în cadrul societății și cuprinse în sfera auditului intern;
- b. stabilirea criteriilor de analiză a riscurilor;
- c. determinarea punctajului total al riscului pe fiecare activitate și ierarhizarea acestora;
- d. stabilirea modului de repartizare a misiunilor de audit intern pe ani;
- e. întocmirea planului de audit multianual.

Operațiunile de la punctele a – c s-au realizat prin întocmirea Anexei "Identificarea activităților, determinarea punctajului total al riscurilor și ierarhizarea acestora pentru planul multianual 2019-2021". În urma analizei situației a rezultat un număr de 25 activități auditabile care au prezentat riscuri mari și medii. Aceste activități au fost evaluate în perioada 2019-2021 în 12 misiuni de regularitate. Selectarea misiunilor pentru anul 2021 s-a realizat în conformitate cu planul multianual de audit intern 2019-2021, aprobat de Directorul General, a cuprins 3 misiuni de regularitate și 2 misiuni ad-hoc.

3. TELETRANS – pentru realizarea planificării au fost identificate sferile auditabile stabilite prin criteriile de analiză de risc utilizate în cadrul planificării anuale și multianuale, respectiv: aprecierea controlul intern, aprecierea cantitativă, aprecierea calitativă, modificări legislative.

Activitatea de planificare multianuală și anuală este cuprinsă în procedura operațională de audit intern, se realizează ținând cont de structurile din cadrul filialei și se desfășoară pe baza Planului anual de audit intern. Planul de audit public intern pentru 2021 a fost fundamentat în baza:

- ✓ Planului multianual de audit intern 2021 – 2023, fundamentat pe baza analizei riscurilor și previziunilor privind dezvoltarea/menținerea activității filialei;
- ✓ impactul modificărilor din mediul intern și extern în care evoluează filiala;
- ✓ fondului de timp disponibil și resurselor umane implicate.

În cadrul Planului anual aferent anului 2021 s-au stabilit un număr de 2 misiuni de asigurare și 1 misiune de consiliere formalizată, respectiv:

- ✓ evaluarea fluxurilor de activități la nivelul structurilor din cadrul Executiv Teletrans;
- ✓ evaluarea sistemului de prevenire a corupției;
- ✓ evaluarea activității Compartimentului Control Financiar de Gestiune.

În cursul anului 2021, planul anual de audit a fost modificat prin suplimentarea unei misiuni de audit de regularitate/conformitate, respectiv "Verificarea activității Compartimentului Servicii Administrative Patrimoniu". Astfel, au avut loc un număr total de 4 misiuni, din care 1 misiune de consiliere formalizată și 3 misiuni de asigurare, respectiv:

- ✓ evaluarea fluxurilor de activități la nivelul structurilor din cadrul Executiv Teletrans;
- ✓ evaluarea sistemului de prevenire a corupției;
- ✓ evaluarea activității Compartimentului Control Financiar de Gestiune;
- ✓ verificarea activității Compartimentului Servicii Administrative Patrimoniu.

I.6. Realizarea misiunilor de audit intern

I.6.1. Realizarea misiunilor de asigurare

❖ La nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A.

În anul 2021 au fost realizate un număr de 25 misiuni de asigurare. Luând în considerare că în cadrul unei misiuni de asigurare se pot aborda mai multe domenii, s-a constatat că în cadrul:

- ✓ nici unei misiuni de asigurare nu s-a abordat domeniul bugetar;
- ✓ a șase misiuni de asigurare s-a abordat domeniul financiar-contabil;
- ✓ nici unei misiuni de asigurare nu s-a abordat domeniul achizițiilor publice;
- ✓ nici unei misiuni de asigurare nu s-a abordat domeniul resurselor umane;

- ✓ nici unei misiuni de asigurare nu s-a abordat domeniul IT;
- ✓ nici unei misiuni de asigurare nu s-a abordat domeniul juridic;
- ✓ nici unei misiuni de asigurare nu s-a abordat domeniul fondurilor comunitare;
- ✓ a 19 misiuni de asigurare s-a abordat domeniul funcțiilor specifice entităților;
- ✓ nici unei misiuni de asigurare nu s-a abordat domeniul SCM/SCIM;
- ✓ nici unei misiuni de asigurare nu s-au abordat alte domenii.

În cadrul misiunilor de audit public intern derulate în cursul anului 2021 nu au fost constatate iregularități și nu au fost constatate recomandări neînsușite.

Referitor la urmărirea implementării recomandărilor, această activitate se referă la recomandările formulate de către structura de audit public intern în cadrul misiunilor de asigurare anterioare și pentru care structura de audit public intern are obligația urmăririi modului de implementare. În acest context, în cursul anului 2021 au fost urmărite un număr de 154 recomandări, cu următoarele rezultate:

- ✓ 70 recomandări implementate, din care: 63 recomandări implementate în termenul stabilit și șapte recomandări implementate după termenul stabilit;
- ✓ 35 recomandări parțial implementate (în curs de implementare), din care: 17 recomandări pentru care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit și 18 recomandări cu termenul de implementare depășit;
- ✓ 49 recomandări neimplementate, din care: 20 recomandări pentru care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit și 29 recomandări cu termenul de implementare depășit.

Domeniul	Nr de recomandări implementate		Nr de recomandări parțial implementate		Nr de recomandări neimplementate	
	în termenul stabilit	după termenul stabilit	pt care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit	cu termenul de implementare depășit	pt care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit	cu termenul de implementare depășit
Bugetar	0	0	0	0	0	0
Financiar-contabil	13	4	2	5	0	5
Achizițiilor publice	0	0	2	0	0	0
Resurse umane	0	0	0	3	0	0
Tehnologia informației	0	0	0	0	0	1
Juridic	0	0	0	0	0	0
Fonduri comunitare	0	0	0	0	0	0
Funcțiile specifice entităților	50	3	11	9	20	22
SCM/SCIM	0	0	2	0	0	0
Alte domenii	0	0	0	1	0	1
TOTAL 1	63	7	17	18	20	29
TOTAL 2	70		35		49	

❖ La nivelul filialelor CNTEE "Transelectrica" S.A.

În anul 2021 au fost realizate un număr de 11 misiuni de asigurare. Luând în considerare în cadrul unei misiuni de asigurare se pot aborda mai multe domenii, s-a constatat că în cadrul:

- ✓ niciunei misiuni de asigurare s-a abordat domeniul bugetar;
- ✓ a trei misiuni de asigurare s-a abordat domeniul financiar-contabil;
- ✓ niciunei misiuni de asigurare s-a abordat domeniul achizițiilor publice;
- ✓ a două misiuni de asigurare s-a abordat domeniul resurselor umane;
- ✓ niciunei misiuni de asigurare s-a abordat domeniul IT;
- ✓ unei misiuni de asigurare s-a abordat domeniul juridic;
- ✓ niciunei misiuni de asigurare s-a abordat domeniul fondurilor comunitare;
- ✓ a două misiuni de asigurare s-a abordat domeniul funcțiilor specifice entităților;
- ✓ niciunei misiuni de asigurare s-a abordat domeniul SCM/SCIM;
- ✓ a trei misiuni de asigurare s-au abordat alte domenii.

În cadrul misiunilor de audit public intern derulate în cursul anului 2021, la nivelul entităților subordonate nu au fost constatate iregularități și nu au fost constatate recomandări neînsușite⁵. Referitor la urmărirea implementării recomandărilor, această activitate se referă la recomandările realizate de către structura de audit intern în cadrul misiunilor de asigurare din anii anteriori, și pentru care structura de audit public intern are obligația urmăririi modului de implementare. În acest context, în cursul anului 2021 au fost urmărite un număr de 97 recomandări, cu următoarele rezultate:

- ✓ 22 recomandări implementate în termenul stabilit;
- ✓ 29 recomandări parțial implementate (în curs de implementare) pentru care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit;
- ✓ 46 recomandări neimplementate pentru care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit.

Domeniul	Nr de recomandări implementate la nivelul tuturor entităților subordonate		Nr de recomandări parțial implementate la nivelul tuturor entităților subordonate		Nr de recomandări neimplementate la nivelul tuturor entităților subordonate	
	în termenul stabilit	după termenul stabilit	pt care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit	cu termenul de implementare depășit	pt care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit	cu termenul de implementare depășit
Bugetar						
Financiar-contabil	2		18		13	
Achizițiilor publice					14	
Resurse umane	2					
Tehnologia informației						
Juridic			4			
Fonduri comunitare						
Funcțiile specifice entității						
SCM/SCIM	7		4		16	
Alte domenii	11		3		3	
TOTAL 1	22	-	29	-	46	-
TOTAL 2	22		29		46	

1. OPCOM – în anul 2021 au fost realizate un număr de 5 misiuni de asigurare. Aceste misiuni de audit public intern au abordat următoarele domenii (conform metodologiei UCAAPI):

- ✓ Domeniul bugetar, domeniul financiar-contabil, domeniul achizițiilor și investițiilor:
 - misiune de asigurare privind evaluarea activităților referitoare la domeniul economico-financiar, investiții, achiziții, administrativ și patrimoniu la nivelul Direcției Economice.
- ✓ Domeniul funcțiilor specifice filialei:
 - o misiune de asigurare privind evaluarea activităților privind supravegherea funcționării piețelor administrate de OPCOM, implementate la nivelul Serviciului Supraveghere Funcționare Piețe Administrate;
 - o misiune de asigurare privind evaluarea activității la nivelul Directori Dezvoltare - Implementare Proiecte.
- ✓ Domeniul resurselor umane:
 - o misiune de asigurare privind evaluarea activităților privind gestionarea resurselor umane la nivelul Biroului Resurse Umane.
- ✓ - Alte domenii – anticorupție (misiune intersectorială impusă de OIS):
 - o misiune de asigurare privind evaluarea sistemului de prevenire a corupției.

În cadrul misiunilor de audit public intern derulate în cursul anului 2021 nu au fost constatate iregularități și nici nu au existat recomandări neînsușite de către managementul OPCOM SA..

Referitor la urmărirea implementării recomandărilor, această activitate se referă la recomandările formulate de către structura de audit public intern în cadrul misiunilor de asigurare inclusiv a celor anterioare anului de referință și pentru care structura de audit public intern are obligația urmăririi modului de implementare. În acest context, menționăm faptul

⁵ Recomandările neînsușite reprezintă recomandările care au fost incluse în raportul final de audit public intern, dar pentru care conducătorul entității publice subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate nu și-a dat avizul în conformitate cu prevederile punctului 6.6.6. din HG nr. 1086/2013

că nu au existat recomandări emise în anul anterior cu termen de implementare în perioada de referință, iar în cursul anului 2021 au fost emise un număr de 7 recomandări, din care un număr de 6 recomandări au avut termen de implementare în anul 2021, iar o recomandare are termen de implementare în perioada ulterioară anului de referință. Situația implementării recomandărilor emise în perioada de referință este următoarea:

Domeniul	Nr de recomandări implementate		Nr de recomandări în curs de implementare		Nr de recomandări neimplementate	
	în termenul stabilit	după termenul stabilit	pt care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit	cu termenul de implementare depășit	pt care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit	cu termenul de implementare depășit
Bugetar						
Financiar-contabil	2		1			
Achizițiilor publice						
Resurse umane	1					
Tehnologia informației						
Juridic						
Fonduri comunitare						
Funcțiile specifice entității						
SCM/SCIM						
Alte domenii	3					
TOTAL 1	6	-	1	-	0	-
TOTAL 2	6		1		0	

2. SMART

La nivelul SMART SA în anul 2021 au fost realizate un număr de 3 misiuni de asigurare/regularitate și 2 misiuni ad-hoc. Având în vedere faptul că în cadrul unei misiuni de asigurare se pot aborda mai multe domenii, s-a constatat că în cadrul a:

- ✓ 2 misiuni ad-hoc s-a abordat domeniul financiar-contabil;
- ✓ 1 misiuni de regularitate s-a abordat domeniul resurse umane;
- ✓ 1 misiuni de regularitate s-a abordat domeniul juridic;
- ✓ 1 misiuni de regularitate s-au abordat alte domenii.

În cadrul misiunilor de audit intern derulate în cursul anului 2021 nu au fost constatate iregularități. Toate recomandările au fost însușite.

Referitor la urmărirea implementării recomandărilor din anii anteriori, respectiv 2020, a fost:

- ✓ 1 recomandare parțial implementată (în curs de implementare) pentru care termenul de implementare nou agreat nu a fost depășit.

În cursul anului 2021 au fost urmărite un număr de 22 recomandări, cu următoarele rezultate:

- ✓ 1 recomandare implementată în termenul stabilit.
- ✓ 21 recomandări parțial implementate (în curs de implementare), din care:
 - 20 recomandări pentru care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit;
 - 1 recomandare pentru care termenul de implementare nou agreat nu a fost depășit.

Domeniul	Nr de recomandări implementate		Nr de recomandări parțial implementate		Nr de recomandări neimplementate	
	în termenul stabilit	după termenul stabilit	pt care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit	cu termenul de implementare depășit	pt care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit	cu termenul de implementare depășit
Bugetar						
Financiar-contabil			17			
Achizițiilor publice						
Resurse umane	1					
Tehnologia informației						
Juridic			4			
Fonduri comunitare						
Funcțiile specifice entității						
SCM/SCIM						
Alte domenii			1			

TOTAL 1	1	-	22	-	-	-
TOTAL 2	1		22		-	

3. TELETRANS – în anul 2021 au fost realizate un număr de 3 misiuni de asigurare. Luând în considerare că în cadrul unei misiuni de asigurare se pot aborda mai multe domenii, s-a constatat că în cadrul a:

- ✓ 0 misiuni de asigurare s-a abordat domeniul bugetar;
- ✓ 2 misiuni de asigurare s-a abordat domeniul financiar-contabil;
- ✓ 0 misiuni de asigurare s-a abordat domeniul achizițiilor publice;
- ✓ 0 misiuni de asigurare s-a abordat domeniul resurselor umane;
- ✓ 0 misiuni de asigurare s-a abordat domeniul IT;
- ✓ 0 misiuni de asigurare s-a abordat domeniul juridic;
- ✓ 0 misiuni de asigurare s-a abordat domeniul fondurilor comunitare;
- ✓ 0 misiuni de asigurare s-a abordat domeniul funcțiilor specifice entității.
- ✓ 0 misiuni de asigurare s-a abordat domeniul SCM/SCIM;
- ✓ 1 misiune de asigurare s-a abordat domeniul prevenirii corupției;
- ✓ 0 misiuni de asigurare s-au abordat alte domenii.

În cadrul misiunilor de audit intern derulate în cursul anului 2021 au fost constatate un număr de 0 iregularități. Nu a existat cazul formulării de recomandări neînsușite de conducerea filialei.

Referitor la urmărirea implementării recomandărilor, în cursul anului 2021 au fost urmărite un număr de 67 recomandări cu următoarele rezultate:

- ✓ 15 recomandări implementate, în termenul stabilit
- ✓ 6 recomandări parțial implementate (în curs de implementare), în termenul stabilit:
- ✓ 46 recomandări neimplementate pentru care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit;

Obiectivul urmăririi recomandărilor este atât asigurarea că recomandările prezentate în raportul de audit intern se implementează întocmai la termenele stabilite și în mod eficace, cât și evaluarea consecințelor în cazul neaplicării acestora. După transmiterea Planului de acțiune pentru implementarea recomandărilor a structurii auditate, auditorii interni verifică implementarea recomandărilor la termenele stabilite, actualizând Fișa de urmărire a implementării recomandărilor, corespunzător informărilor structurii auditate sau prin verificările efectuate. Concretizarea acestei acțiuni presupune întocmirea unui raport semestrial privind stadiul de implementare a recomandărilor elaborate în rapoartele de audit intern.

Domeniul	Nr de recomandări implementate		Nr de recomandări parțial implementate		Nr de recomandări neimplementate	
	în termenul stabilit	după termenul stabilit	pt care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit	cu termenul de implementare depășit	pt care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit	cu termenul de implementare depășit
Bugetar	-	-	-	-	-	-
Financiar-contabil	-	-	-	-	13	-
Achizițiilor publice	-	-	-	-	14	-
Resurse umane	-	-	-	-	-	-
Tehnologia informației	-	-	-	-	-	-
Juridic	-	-	-	-	-	-
Fonduri comunitare	-	-	-	-	-	-
Funcțiile specifice entității	-	-	-	-	-	-
SCM/SCIM	7	-	4	-	16	-
Alte domenii	8	-	2	-	3	-
TOTAL 1	15	0	6	0	46	0
TOTAL 2	15		6		46	

I.6.2. Realizarea misiunilor de consiliere în anul 2021

❖ La nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A.

În anul 2021 nu au fost efectuate misiuni de consiliere formalizate. Cu toate acestea, structura Audit Public Intern a acordat consiliere pe tot parcursul anului, celor care au solicitat aceasta. Astfel, pe parcursul misiunilor efectuate s-au acordat lămuriri cu privire la diverse prevederi legale și/sau de procedurile operaționale în vigoare. De asemenea, s-a răspuns cu promptitudine diverselor solicitări de clarificări din partea filialelor, sau a entităților organizatorice din cadrul Companiei.

❖ La nivelul filialelor CNTEE Transelectrica S.A.

1. OPCOM – nu au fost realizate misiuni de consiliere.
2. SMART – nu a fost este cazul.
3. TELETRANS - a fost realizată o singură misiune de consiliere, având ca subiect *"Evaluarea fluxurilor de activități la nivelul structurilor din cadrul Executiv Teletrans"*. Având în vedere faptul că în cadrul unei misiuni de consiliere se pot aborda mai multe domenii, s-a constatat că în cadrul a:
 - ✓ 0 misiuni de consiliere s-a abordat domeniul bugetar;
 - ✓ 0 misiuni de consiliere s-a abordat domeniul financiar-contabil;
 - ✓ 1 misiuni de consiliere s-a abordat domeniul achizițiilor publice;
 - ✓ 0 misiuni de consiliere s-a abordat domeniul resurselor umane;
 - ✓ 0 misiuni de consiliere s-a abordat domeniul IT;
 - ✓ 0 misiuni de consiliere s-a abordat domeniul juridic;
 - ✓ 0 misiuni de consiliere s-a abordat domeniul fondurilor comunitare;
 - ✓ 1 misiuni de consiliere s-a abordat domeniul funcțiilor specifice entității (tehnic și vânzări);
 - ✓ 0 misiuni de consiliere s-a abordat domeniul SCM/SCIM;
 - ✓ 0 misiune de consiliere s-a abordat domeniul prevenirii corupției;
 - ✓ 0 misiuni de consiliere s-au abordat alte domenii.

În cadrul misiunilor de audit intern de consiliere derulate în cursul anului 2021 au fost constatate un număr de 0 iregularități și nu a existat cazul formulării neînșușite de conducerea filialei.

I.6.3. Realizarea misiunilor de evaluare a activității de audit intern

❖ La nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A.

În anul 2021 a fost realizată o misiune de evaluare, conform Planului misiunilor de audit public intern pe anul 2021, la filiala TELETRANS SA.

❖ La nivelul filialelor CNTEE "Transelectrica" S.A.

Nu a fost cazul.

I.7. Concluzii

I.7.1. Concluzii privind activitatea de audit public intern desfășurată la nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A.

Auditul public intern prin activitățile pe care le desfășoară adaugă valoare atât prin evaluarea sistemului de control intern și analiza riscurilor asociate activităților auditabile, cât și prin recomandările cuprinse în raportul întocmit și transmise în scopul asigurării atingerii obiectivelor Companiei. Aceste recomandări au determinat structurile auditate să-și perfecționeze activitățile și să-și îmbunătățească sistemul de control intern, astfel că de la un audit la altul s-au remarcat progrese semnificative.

Activitățile de monitorizare sunt orientate spre plusvaloarea creată de auditul public intern în sprijinirea îndeplinirii obiectivelor Companiei. Având în vedere implicarea personalului structurilor auditate și a conducătorilor acestora în acțiunile de implementare a recomandărilor emise, se poate spune că auditul public intern a sprijinit personalul prin revizuirea modului de lucru și aplicarea prevederilor legale, organizarea mai bună a activității și colaborarea permanentă în eficientizarea lucrărilor efectuate.

Implementarea recomandărilor făcute în cursul tuturor misiunilor de audit public intern desfășurate pe parcursul anului 2021 a vizat și a condus la:

- ✓ cunoașterea și aplicarea mai eficientă a legislației, procedurilor și instrucțiunilor aferente activităților auditate;
- ✓ identificarea și corectarea deficiențelor sancționabile de către organele de control extern;
- ✓ eliminarea aspectelor negative din activitățile auditate în vederea diminuării condițiilor de apariție a riscurilor;
- ✓ o atenție mai mare la aplicarea reglementărilor în vigoare referitoare la administrarea și gestionarea imobilizărilor aflate în patrimoniul entităților auditate;
- ✓ îmbunătățirea modului de lucru referitor la emiterea/participarea la emiterea avizelor de amplasament și a avizelor tehnice de racordare, precum și la realizarea contractelor de racordare la RET, a contractelor de amplasament și a contractelor de coexistență;
- ✓ o atenție sporită la aplicarea reglementărilor interne referitoare la analiza și acceptarea documentațiilor, la organizarea și desfășurarea ședințelor CTA, precum și la emiterea avizelor CTA și urmărirea implementării observațiilor;
- ✓ îmbunătățirea modului de lucru referitor la exploatarea și întreținerea parcului auto;
- ✓ o atenție mai mare la respectarea reglementărilor în vigoare referitoare la asigurarea protecției fizice și a managementului situațiilor de urgență;
- ✓ îmbunătățirea modului de lucru referitor la încheierea convențiilor de utilități, precum și la derularea și decontarea serviciilor de utilități;
- ✓ o atenție mai mare la aplicarea reglementărilor în vigoare referitoare la organizarea de către FORMENERG a cursurilor acreditate ANC și cu credite transferabile, cât și la decontarea acestora;
- ✓ îmbunătățirea modului de lucru referitor la derularea contractelor aferente realizării Programului de SSM, respectiv la organizarea și desfășurarea activității de medicina muncii;
- ✓ creșterea comunicării între entitățile Companiei;
- ✓ îmbunătățirea sistemului de control intern aferent entităților și activităților auditate.

1.7.2. Concluzii aferente activității de audit public intern desfășurată în cadrul filialelor Companiei

OPCOM	Structura de audit intern a fost funcțională cu personal încadrat, cu normă întreagă, conform prevederilor legale în vigoare. Activitățile desfășurate sunt procedurate și sunt conforme cu metodologia auditului public intern. De asemenea, sunt aplicate Normele specifice de activitate și Carta auditului intern la nivelul filialei. Este pus în aplicare Programul de asigurare și îmbunătățire a calității (PAIC). Activitatea desfășurată în anul 2021 a fost planificată, conform prevederilor legale. Planul anual de audit public intern pentru anul 2021 a fost realizat în totalitate. Misiuni de asigurare planificate au fost finalizate la termenele stabilite în plan.
SMART	Activitatea de audit intern a contribuit la adăugarea de valoare în cadrul filialei prin recomandările formulate prin intermediul misiunilor desfășurate. Aceste recomandări au determinat structurile auditate să-și perfecționeze activitățile, să-și îmbunătățească comunicarea internă și sistemul de control intern managerial. Astfel că de la un audit la altul s-au remarcat progrese și creșteri ale gradului de revizuire a procedurilor și normelor interne la ultimele modificări legislative cu adaptare și aplicabilitate practică. Atât în opinia auditorului cât și a conducerii filialei s-au apreciat.
TELETRANS	Prin misiunile derulate de auditul intern s-a urmărit formularea de recomandări pentru înlăturarea disfuncționalităților și îmbunătățirea activităților structurilor auditate, astfel încât eficiența și eficacitatea acestora să crească, fapt care va contribui în final la atingerea obiectivelor stabilite de Societate. Conștientizarea managementului privind necesitatea consolidării auditului intern s-a concretizat prin aprobarea fără obiecțiuni a rapoartelor misiunilor de audit intern derulate pe parcursul anului 2021.

I.8. Propuneri pentru îmbunătățirea activității de audit public intern

	Transelectrica • Asigurarea unui nivel de salarizare al auditorilor interni corespunzător ierarhiei acestei funcții în cadrul sistemului de salarizare al Companiei. • Efectuarea unor întâlniri sau discuții periodice a auditorilor interni cu conducerea Companiei, de natură să clarifice operativ anumite probleme apărute precum și așteptările managementului de top referitoare la activitatea de audit public intern. • Creșterea permanentă a calității profesionale a resursei umane. Pe cale de consecință, se va avea în vedere pregătirea profesională pentru personalul API, atât prin participarea la cursuri de perfecționare profesională, cât și prin autoinstruire, prin parcurgerea unor tematici adecvate nivelului profesional • Necesitatea unei colaborări permanente din punct de vedere metodologic și îndrumare între structura de audit public intern de la nivelul ierarhic superior.
	OPCOM • Conform celor menționate la capitolele anterioare, principala acțiune de îmbunătățire a activității auditului public intern la nivelul societății se referă la creșterea calității profesionale a resursei umane. • Pe cale de consecință, în anul 2022 se va avea în vedere pregătirea profesională pentru personalul Biroului Audit Intern, atât prin participarea la cursuri acreditate în domeniul auditului public intern, cât și prin autoinstruire, prin parcurgerea unor tematici adecvate nivelului profesional, aprobate de șeful Biroului Audit Intern, conform Programului de asigurare și îmbunătățire a calității.
	SMART • Îmbunătățirea activităților de audit intern se va baza pe perfecționarea activității prin programe de pregătire profesională complexe pe domenii concrete ale activității economice și forme de organizare, precum și o strânsă colaborare cu structura de Audit Intern din cadrul Transelectrica
	TELETRANS • Menținerea unei pregătiri profesionale adecvate a auditorilor interni, ceea ce presupune participarea la cursuri de pregătire profesională susținute de către specialiști din domeniu. • Perfecționarea activității de audit intern vizează conținutul cadrului procedural, precum și dezvoltarea unei colaborări profesionale permanente, din punct de vedere metodologic și îndrumare, între auditorii interni de la nivelul Teletrans și auditorii Transelectrica

II. Raport privind procesul de gestionare a riscurilor și monitorizarea performanțelor la nivelul CNTEE „Transelectrica” S.A. în anul 2021

II.1. Cadrul organizațional al managementului riscului

În conformitate cu legislația în vigoare, respectiv *Ordinul SGG nr. 600/2018 privind aprobarea Codului controlului intern managerial al entităților publice*, în cadrul CNTEE “Transelectrica” S.A., în anul 2021 s-a consolidat cadrul de organizare și de funcționare necesar pentru implementarea și dezvoltarea sistemului de control managerial intern, având la bază:

- ✓ Procedura internă: Managementul Riscului, Ediția 1, Revizia 1;
- ✓ Componenta, atribuțiile și responsabilitățile Echipei de Management al Riscurilor la nivelul Companiei (EMRC); În cadrul Echipei este constituit Grupul de Management și Control al Riscurilor (GMCR); Președinte al Echipei de Management al Riscurilor la nivelul Companiei este inspectorul șef adjunct Managementul Riscului din cadrul Departamentului Infrastructuri Critice; Pentru asigurarea unui management eficient al riscurilor la toate nivelurile Companiei, conducătorii entităților organizatorice din Companie (unități, direcții, departamente, unități teritoriale de transport) au desemnat la nivelul acestora un responsabil cu riscurile, care este membru în Echipa de Management al Riscurilor la nivelul Companiei (EMRC);
- ✓ *Regulamentul de Organizare și Funcționare al Comisiei de monitorizare a controlului intern/managerial al Companiei;*
- ✓ Componenta, atribuțiile și responsabilitățile Comisiei de monitorizare pentru implementarea Sistemului de Control Intern/Managerial în cadrul Companiei;
- ✓ Componenta Secretariatul Tehnic al Comisiei de monitorizare pentru implementarea Sistemului de Control Intern/Managerial (CM SCIM) în cadrul Companiei.

Comisia de monitorizare a controlului intern/managerial coordonează procesul de actualizare a obiectivelor generale și specifice a activităților procedurale, a procesului de gestionare a riscurilor, a sistemului de monitorizare a performanțelor, a situației procedurilor și a sistemului de monitorizare și de raportare către conducerea Companiei. Riscurile aferente activităților se identifică și se evaluează la nivelul fiecărei entități organizatorice din Companie (unitate, direcție, departament, unitate teritorială de transport), în conformitate cu elementele din *Registrul riscurilor*; riscurile semnificative se centralizează de către Departamentul Infrastructuri Critice – Management riscuri în *Registrul riscurilor la nivel de Companie*. Comisia de monitorizare analizează și prioritizează riscurile semnificative care pot afecta atingerea obiectivelor Companiei, prin stabilirea profilului de risc și a limitei de toleranță la risc, anual.

Pe baza *Registrului riscurilor de la nivelul Companiei*, Președintele Echipei de Management al Riscurilor propune profilul de risc și limita de toleranță la risc, care sunt analizate și avizate de către Comisia de monitorizare și aprobate de către Directoratul Companiei. Împreună cu *Registrul riscurilor*, conducătorii entităților organizatorice din Companie transmit măsurile de control pentru riscurile semnificative Președintelui Echipei de Management al Riscurilor la nivelul Companiei, care elaborează anual *Planul de implementare a măsurilor de control pentru riscurile semnificative la nivelul Companiei*. Planul este analizat de Comisia de monitorizare și aprobat de către Directoratul Companiei.

Secretariatul tehnic al Comisiei de monitorizare transmite Planul de măsuri aprobat compartimentelor responsabile cu gestionarea riscurilor semnificative, în vederea implementării. Pe baza *raportărilor anuale* privind desfășurarea procesului de gestionare a riscurilor și monitorizarea performanțelor la nivel de entitate organizatorică (raportări transmise de conducătorii entităților organizatorice), Președintele Echipei de Management al Riscurilor înaintează o informare către conducerea executivă a Companiei cu privire la desfășurarea procesului de gestionare a riscurilor și monitorizarea performanțelor la nivelul Companiei ce cuprinde o analiză a riscurilor identificate și gestionate în cadrul Transelectrica.

În cadrul Transelectrica riscurile care ar putea avea un impact substanțial asupra realizării / îndeplinirii obiectivelor Companiei sunt gestionate în conformitate cu procedurile operaționale specifice activităților curente cât și a procedurii specifice *Managementului riscului*. Astfel, se asigură îmbunătățirea continuă a modului de desfășurare a etapelor aferente procesului de management al riscurilor, respectiv identificarea, evaluarea, stabilirea strategiei de gestionare, monitorizarea implementării măsurilor de control și raportarea periodică, astfel:

- ✚ identificarea riscurilor în strânsă legătură cu activitățile aferente obiectivelor specifice, a căror realizare ar putea fi afectată de materializarea riscurilor; identificarea amenințărilor / vulnerabilităților prezente în cadrul activităților curente, care ar putea conduce la nerealizarea obiectivelor propuse;
- ✚ evaluarea riscurilor, prin estimarea probabilității de materializare, a impactului asupra activităților aferente îndeplinirii obiectivelor, în cazul în care acestea se materializează; ierarhizarea și prioritizarea riscurilor în funcție de toleranța la risc;
- ✚ stabilirea strategiei de gestionare a riscurilor (răspunsului la risc) prin identificarea celor mai adecvate modalități de tratare a riscurilor, inclusiv măsuri de control; analiza și gestionarea riscurilor în funcție de limita de toleranță la risc aprobată;
- ✚ monitorizarea implementării măsurilor de control și revizuirea acestora în funcție de eficacitatea rezultatelor acestora;
- ✚ raportarea periodică a situației riscurilor se realizează ori de câte ori este nevoie sau cel puțin o dată pe an, respectiv dacă riscurile persistă, în funcție de apariția de riscuri noi, eficiența măsurilor de control adoptate, reevaluarea riscurilor existente etc.

În anul 2021, principalele documente privind activitatea de management al riscului, elaborate la nivel de Companie, pentru facilitarea realizării obiectivelor Companiei, în condiții de economicitate, eficiență, eficacitate și îndeplinirea cerințelor legale, au fost:

- ✓ *Registrul riscurilor 2021 pentru riscurile semnificative identificate în CNTEE "Transelectrica" S.A.;*
- ✓ *INFORMAREA privind desfășurarea procesului de gestionare a riscurilor și monitorizarea performanțelor la nivelul CNTEE „Transelectrica” S.A., avizată de Președintele Comisiei de Monitorizare, aprobată de Directorat;*
- ✓ *Registrul riscurilor 2021, Riscuri semnificative: importante și critice la nivel de Companie – prioritizare;*
- ✓ *Planul de implementare a măsurilor de control 2021, pentru riscurile semnificative la nivel de Companie;*

În acord cu reglementările interne, Președintele Echipei de management al riscurilor la nivel de Companie a inițiat elaborarea raportării anuale la nivel de Companie, solicitând conducerilor entităților organizatorice, documentațiile întocmite și aprobate, la nivel de entitate organizatorică. Pe baza informațiilor primite s-au întocmit:

- ❖ *Registrul riscurilor 2022 pentru riscurile semnificative identificate în CNTEE „Transelectrica” S.A.;*
- ❖ *Planul de implementare a măsurilor de control 2021 asupra riscurilor semnificative la nivelul Companiei care împreună cu Raportul privind întocmirea „Registrului Riscurilor CNTEE Transelectrica S.A., 2022” și a „Planului de implementare a măsurilor de control, 2022” pentru riscurile semnificative la nivel de Companie au fost supuse aprobării Directoratului.*

II.2. Analiza riscurilor aferente activităților - în anul 2021

În procesul de actualizare a Registrului riscurilor la nivel de Companie, s-a constatat menținerea expunerii la risc la nivelul anului anterior, riscurile reziduale, față de precedentă evaluare menținându-se în general la același nivel.

Riscurile identificate în anii precedenți sunt ținute sub control corespunzător; totuși expunerile la risc aferente activităților de investiții și achiziții se mențin la nivel ridicat.

Unele riscuri au fost reformulate, în scopul unei mai bune corelări cu obiectivele Transelectrica și documentele aprobate la nivel de Companie.

II.2.1. Riscurile materializate în anul 2021:

- Riscul investițional: situația financiară dificilă cu care se confruntă filiala SMART a făcut obiectul mai multor materiale de informare către conducerea Transelectrica. Se monitorizează activitatea financiară a filialelor, elaborându-se, la fiecare trimestru, *Raportul de activitate al filialelor*;
- Riscul de neîncasare a sumelor de bani ca urmare a executării instrumentelor de garantare care au stat la baza garantării avansurilor primite de către executanți în cadrul proiectelor de investiții;
- Proces îngreunat de achiziții ale lucrărilor din Programul de Mentenanță RET;
- Proces îngreunat de achiziții ale lucrărilor din Programul Anual de Investiții. Aferent acestui proces riscurile gestionate au fost reevaluate, probabilitatea de materializare a riscurilor gestionate crescând de la un nivel mediu la unul ridicat. Serviciile comerciale cu punct de lucru la UTT sunt direct subordonate directorului Direcției Comercial (DC) din cadrul Executiv, respectiv riscurile identificate la nivelul serviciilor comerciale sunt gestionate la nivelul DC.

În urma modificării structurii organizatorice a Companiei, la nivelul Direcției Comerciale s-au identificat următoarele aspecte care conduc la îngreunarea activității, precum și la creșterea riscului în desfășurarea activității:

- ✓ Volumul ridicat de documente care necesită verificarea/avizarea/aprobarea de către director Direcția Comercială;
- ✓ Numărul mare de note justificative aferente actelor adiționale care necesită verificare/avizare.

Dimensionarea necorespunzătoare a numărului salariaților, creșterea volumului de documente care necesită verificare/avizare/aprobare documentației aferente achizițiilor, numărul mare de note justificative aferente actelor adiționale transmise spre avizare fără a fi întocmite corespunzător, precum și duratele mari de timp necesare finalizării procedurilor de atribuire, respectiv de la momentul transmiterii anunțului de participare în SEAP până la semnarea contractului (cauzate de volumul mare de solicitări de clarificare în special la momentul pre-ofertării, de modificările caietelor de sarcini rezultate în urma solicitărilor de clarificare primite de la potențiali ofertanți în perioada de pre-ofertare, de volumul și complexitatea ofertelor depuse, etc.) au condus la materializarea riscului privind nerealizarea la timp a achizițiilor, respectiv realizarea incompletă a Programului de Mentenanță RET, a Programului Anual de Investiții.

- Riscuri semnificative materializate la nivelul unităților teritoriale de transport, respectiv: avarierea/defectarea/indisponibilizarea LEA de 220 kV și 400 kV, aparaturii primar din stațiile de transformare, unităților de transformare și/sau a bobinelor de compensare, sistemelor de protecție și de automatizare, sistemelor de comandă control - monitorizare (SCC), instalațiilor de servicii interne de curent continuu și curent alternativ, instalațiilor de prevenire și stingere a incendiilor, sistemelor de comunicații / telecomunicații, etc.

II.2.2. Principalele riscuri identificate la nivel de Companie

❖ Riscuri tehnice și operaționale

- ✓ Deficiențe în programarea funcționării SEN și în managementul congestiilor;
- ✓ Întreruperea furnizării serviciilor de telecomunicații pentru operarea SEN;
- ✓ Avariarea / indisponibilizarea instalațiilor și echipamentelor;
- ✓ Neexecutarea sau întârzierile în realizarea Programului Anual de Investiții;
- ✓ Disfuncționalități în cadrul sistemelor și platformelor utilizate în conducerea operativă, comunicații și telecomunicații;
- ✓ Indisponibilitatea sistemului de colectare și transmitere a datelor de măsurare de calitate a energiei electrice;
- ✓ Neîndeplinirea cerințelor legale privind casarea;
- ✓ Realizarea sub nivelele programate cantitative și calitative a programelor Anuale de Investiții / Mentenanță / Achiziții;
- ✓ Întârzieri în achiziția serviciilor necesare pentru asigurarea stocului de securitate și intervenție al CNTEE "Transelectrica" S.A.;
- ✓ Derularea necorespunzătoare a proceselor de racordare a utilizatorilor la rețelele electrice de interes public;
- ✓ Neîncadrare în termenele reglementate sau contractuale, determinate în special de dificultăți în obținerea drepturilor asupra terenurilor;
- ✓ Riscuri legate de Piețe de Energie - Riscul de contrapartidă, Riscul de neîncasare a creanțelor, Riscul de prognoză.

❖ Riscuri financiare

- ✓ Riscul de rată a dobânzii,
- ✓ Riscul valutar,
- ✓ Riscul privind prevederile din acordurile de finanțare,
- ✓ Riscul de lichiditate,
- ✓ Riscul de credit,
- ✓ Riscul deteriorării ratingului de credit,
- ✓ Riscul de preț datorat imprevizibilității pieței de energie, putând duce la creșteri de costuri asociate CPT.

❖ Riscuri strategice

- ✓ Riscul de tarificare (preț) asociat cadrului de reglementare,
- ✓ Risc de prognoză,
- ✓ Riscul de volum,
- ✓ Riscul de implementare coduri de rețea.

❖ Riscuri legale - licențe, riscuri contractuale, inclusiv amenzi de la autorități sau plăți compensatorii.

❖ Riscuri de securitate

- ✓ Breșe în asigurarea securității și a protecției infrastructurilor critice ICN/ICE și în asigurarea continuității activității în situații de urgență,
- ✓ Neasigurarea securității informațiilor clasificate,
- ✓ Neasigurarea securității și a protecției infrastructurilor cibernetice.

❖ Riscuri legate de personal și de mediu

- ✓ Dificultăți în recrutarea, pregătirea profesională, deficit de personal cu pregătire de specialitate de calitate, motivarea personalului,
- ✓ Angajarea de personal cu grad scăzut de pregătire profesională de specialitate și cu insuficientă experiență profesională,
- ✓ Nerealizarea sau realizarea incompletă a Programului anual de formare profesională,
- ✓ Afectarea stării de sănătate și securitate a personalului,
- ✓ Neasigurarea protecției mediului, poluarea mediului, gestionarea necorespunzătoare a deșeurilor,
- ✓ Incidența crescută a îmbolnăvirilor în contextul actual, cauzat de evoluția SARS-CoV-2, a dus la organizarea unui număr redus de cursuri și în consecință la participarea la programe de instruire a unui număr redus de personal,

- ✓ Riscul uman este un risc determinat de erorile umane (erori survenite în interacțiunea om-calculator, repetabilitatea operațiunilor). În ceea ce privește riscul uman determinat de erorile umane, pentru limitarea efectelor acestuia se propun verificări suplimentare, utilizare de machete și software-uri dedicate - acolo unde este posibil, chei de control implementate în cadrul machetelor/software-urilor și încheierea de asigurări pentru externalizarea riscului,
- ✓ Pe parcursul anului 2021 riscul uman a fost determinat și de răspândirea/contactarea virusului SARS-CoV-2, risc ce a fost gestionat prin vaccinarea personalului, aplicând prevederile și recomandările cuprinse în legislația incidentă, respectiv hotărârile emise de către Directoratul Companiei. Continuitatea activității CNTEE „Transelectrica” SA nu a fost afectată de impactul generat de contextul epidemiologic produs de răspândirea COVID – 19, deși pandemia generată de virusul de tip SARS-CoV-2 a afectat întreg teritoriul României pe care se află obiectivele ce aparțin CNTEE “Transelectrica” S.A.

Întrucât activitatea de bază a CNTEE “Transelectrica” S.A, prin intermediul unităților teritoriale de transport și UNO-DEN, este să asigure funcționarea continuă și conducerea operațională a Sistemului Electroenergetic Național (SEN), potrivit normelor de calitate, securitate și eficiență prevăzute de Codul tehnic al RET și a reglementărilor europene și naționale în vigoare, s-a acordat prioritate și atenție deosebită criteriilor de siguranță și sănătate ale angajaților, precum și continuității funcțiilor strategice pentru SEN, în calitate de operator de sistem și transportator al energiei electrice.

În anul 2021, chiar și în circumstanțe nefavorabile - **pandemie**, activitatea a fost integral asigurată și menținută, la nivelul Companiei fiind stabilite și aplicate măsuri tehnico-organizatorice pentru prevenirea, combaterea și limitarea efectelor transmiterii virusului SARS-CoV-2. Pe întreaga perioadă a pandemiei, Compania, prin și cu ajutorul conducătorilor entităților organizatorice, a asigurat continuitatea activității de transport al energiei electrice.

S-au aplicat întocmai prevederile legale și au fost luate măsuri de identificare, izolare, monitorizare și raportare a cazurilor depistate și s-au reorganizat activitățile, astfel încât să fie asigurată continuitatea activității și suportul pentru personalul afectat. În perioadele de vârf ale pandemiei activitatea s-a desfășurat în regim de telemuncă, iar toată perioada anului 2021 au fost instituite măsuri care să limiteze răspândirea virusului.

II.2.3. Profilul de risc rezultat și propunerea prioritizării riscurilor și a limitelor de toleranță

La nivel de entitate organizatorică (unitate, direcție, departament, unitate teritorială de transport), pentru fiecare risc a fost evaluată expunerea, atât ca risc INERENT (expunerea la riscul privind îndeplinirea obiectivelor, în absența oricărei acțiuni care ar putea fi luată, pentru a reduce probabilitatea și/sau impactul acestuia), cât și ca risc REZIDUAL (expunerea la riscul privind îndeplinirea obiectivelor, care rămâne după stabilirea și implementarea măsurilor de tratare a riscului), evaluări cuprinse în Registrul riscurilor la nivel de entitate organizatorică.

- ✓ Centralizator și Matricele Riscurilor cuprinzând 136 riscuri identificate în EXECUTIV, cu valorile expunerilor inerente și reziduale, după cum urmează:
 - Riscuri inerente: scăzute 66 și semnificative 70; din cele semnificative, 41 sunt medii și 29 ridicate.
 - Riscuri reziduale: 92 scăzute și 44 semnificative, din care 38 medii și 6 ridicate.
- ✓ Centralizator și Matricele Riscurilor, cuprinzând 120 riscuri similare, identificate în unitățile teritoriale de transport, cu valorile inerente și reziduale.
 - Riscuri inerente: scăzute 38 și semnificative 82; din cele semnificative, 81 sunt medii și 1 ridicat.
 - Riscuri reziduale: 115 scăzute și 5 semnificative, din care 5 medii și 0 ridicate.

UTT Constanța a evaluat riscul „Realizarea sub nivelele programate cantitative sau calitative a Programului Anual de Investiții” având expunere RIDICATĂ, ca risc inerent, iar prin aplicarea măsurilor de ținere sub control, s-a acționat în sensul micșorării probabilității de apariție, devenind MEDIU, ca risc rezidual.

II.3. Ținerea sub control a riscurilor. Acțiuni

Acțiunile stabilite pentru ținerea sub control a riscurilor pentru anul 2021 au fost cuprinse în documentul *Planul de implementare a măsurilor de control pentru riscurile semnificative*, întocmit la nivelul fiecărei entități organizatorice din

cadrul Companiei. La nivel de Companie s-a întocmit *Planul de implementare a măsurilor de control*. Stadiul îndeplinirii acestuia urmărindu-se în cadrul acțiunilor de îndrumare și control al Grupului de Management și Control al Riscurilor. Acțiunile luate pentru ținerea sub control a riscurilor, în anul 2021 în principal, au diminuat probabilitatea de materializare și impactul riscului, față de nivelul riscurilor inerente.

Riscurile materializate au fost tratate în conformitate cu strategia adoptată, impusă de circumstanțele care au favorizat apariția riscului.

Stabilirea strategiei de gestionare a riscurilor presupune:

1. acceptarea riscului,
2. monitorizarea riscului,
3. tratarea riscului pentru eliminarea / diminuarea la un nivel acceptabil prin măsuri,
4. externalizarea riscului prin: asigurări, externalizarea activității, alte contracte cu terți și s-a efectuat, de către fiecare entitate organizatorică (unitate, direcție, departament, unitate teritorială de transport), prin identificarea celor mai adecvate și fezabile acțiuni de tratare a riscurilor și în conformitate cu responsabilitățile de administrare a acestora, astfel încât să se înregistreze valori cât mai reduse ale expunerii la risc, în contextul intern și extern dat.

Pentru preîntâmpinarea afectării activității la nivelul Companiei au fost dispuse măsuri tehnico-organizatorice suplimentare pentru prevenirea, combaterea și limitarea efectelor răspândirii infecțiilor cu SARS-CoV-2.

Documentele elaborate și aplicate, privind măsurile tehnico-organizatorice pentru prevenirea, combaterea și limitarea efectelor transmiterii virusului SARS-CoV-2 au fost actualizate în funcție de modificările legislative aplicabile la nivelul autorităților/operatorilor economici.

Preponderent, strategiile au constatat în:

1. tratarea riscului pentru eliminarea / diminuarea la un nivel acceptabil prin măsuri și
2. monitorizarea riscului.

Dintre instrumentele de control intern utilizate, menționăm:

- ✓ măsuri în cadrul programelor de achiziții / mentenanță/ investiții / pregătire profesională a personalului;
- ✓ elaborarea sau revizia procedurilor;
- ✓ modificarea organizării procesuale și structurale;
- ✓ indicator de performanță atașat obiectivului;
- ✓ redistribuirea personalului;
- ✓ constituirea sau actualizarea de baze de date.

În cazul materializării unor riscuri, au fost intensificate măsurile de control și verificări pentru situații similare, pentru a preveni materializarea riscurilor sau apariția eventualelor riscuri noi. Măsurile de control sunt integral implementate sau în curs de implementare.

Pentru anul 2022, acțiunile stabilite pentru ținerea sub control a riscurilor sunt cuprinse în documentul *Planul de implementare a măsurilor de control 2022, pentru riscurile semnificative la nivel de Companie*, aprobat de Directorat. Acesta cuprinde pentru fiecare risc: cauze, estimare risc inherent (probabilitate și impact), măsuri de control – de prevenire, cu termene și responsabili, consecințe, măsuri de control pentru limitarea consecințelor, cu termene și responsabili, estimare risc rezidual (probabilitate și impact), entități care gestionează riscul.

Activitatea de gestionare a riscurilor, în anul 2021, s-a desfășurat în mod corespunzător, la nivelul întregii Companii, respectând integral și la timp, cerințele legale și reglementările interne. Totuși, pentru riscuri majore legate de întâzieri în realizarea *Programului anual de achiziții sectoriale* este necesară identificarea și aplicarea unor măsuri radicale și utilizarea tuturor pâghiilor legale care să facă posibilă creșterea gradului de realizare a acestor programe.

Pentru eficientizarea procesului de gestiune a riscului, se recomandă:

- ✚ fundamentarea activităților / proiectelor propuse pentru includerea în programele anuale de investiții, achiziții și mentenanță să cuprindă și aspecte legate de managementul riscului – ce riscuri ale Companiei se diminuează și estimarea efectelor - privind modificarea impactului și a probabilității de apariție a riscurilor respective; aceste aspecte vor fi cuprinse și în raportările privind realizarea programelor anuale.

- ✚ raportările (sinteză) privind modul de realizare a programelor anuale de investiții, achiziții și mentenanță să fie transmise, spre știință și Președintelui Echipei de management al riscurilor la nivel de Companie, pentru urmărirea modului de ținere sub control a riscurilor.
- ✚ identificarea interdependențelor – ce alte entități organizatorice pot induce riscuri în activitatea unei entități organizatorice; ce alte entități organizatorice pot fi afectate în cazul materializării unor riscuri în activitatea unei EO.
- ✚ corelarea procedurii operaționale și a celorlalte reglementări interne și utilizarea unei terminologii unitare, pentru a fi în concordanță modul de lucru actual cu legislația în vigoare.

Președinte al Comitetului de Audit:

– Victor Florin DUMITRIU